

ความผิดอันเกิดจากการใช้เชื้อ

นายเอกกิจศักดิ์ คำสุระ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตร์มหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2526

ISBN 974 - 562 - 033 - 5

I 15722429.

008541

①

Criminal Offence Relating to the Use of Cheque

Mr. Thagerngsak Kumsura

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1983

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความผิดอันเกิดจากการใช้เชื้อ
 โดย นายเอกกิงศักดิ์ คำสุระ
 ภาควิชา นิติศาสตร์
 อาจารย์ที่ปรึกษา คำสตราจารย์ไพศาล ภูมาลัยวิสัย
 อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม รองศาสตราจารย์ไพฑูรย์ คงลัมพูรัตน์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับเป็นลํานหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. บุญมาศ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

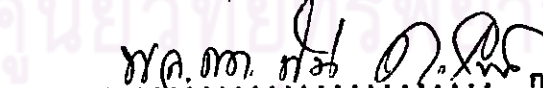

..... ประธานกรรมการ

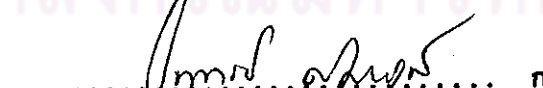
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุชาติ กุลบุญชัย)

..... กรรมการ

(ศาสตราจารย์ ไพศาล ภูมาลัยวิสัย)

..... กรรมการ

(พลตำรวจตรี สંગ่า ดวงฮัมพธ)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ไพฑูรย์ คงลัมพูรัตน์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความผิดอันเกิดจากการใช้เฮ็ค
ชื่อผลิต นายเกรียงศักดิ์ คำสุระ
อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ ไพศาล กุมาลย์วิสัย
อาจารย์ที่ปรึกษาาร่วม รองศาสตราจารย์ ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์
ภาควิชา นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2525

บทคัดย่อ

เหตุประการหนึ่งที่จะทำให้ประเทศชาติเจริญก้าวหน้าและมีเสถียรภาพมั่นคงได้นั้น ก็เนื่องมาจากมีความเจริญก้าวหน้ามั่นคงในทางเศรษฐกิจ และประเทศจะมีความเจริญก้าวหน้ามั่นคงในทางเศรษฐกิจได้นั้นก็มีเหตุสำคัญประการหนึ่งคือ มีความเจริญอกงามในทางการค้าและอุตสาหกรรม "เฮ็ค" เป็นเครื่องมือในทางการค้าอย่างหนึ่งที่กำหนดขึ้นเพื่อชำระหนี้แทนเงินสด การชำระหนี้ด้วยเฮ็คนั้นสามารถกระทำได้โดยรวดเร็ว สะดวกและปลอดภัย ซึ่งจะมีผลเป็นการสนับสนุนการธุรกิจการค้าให้เกิดความคล่องตัวและเจริญยิ่งขึ้น ฉะนั้นในนานาอารยประเทศที่มีความเจริญก้าวหน้าในทางธุรกิจการค้าจึงนิยมใช้เฮ็คเป็นการชำระหนี้กันโดยแพร่หลายมาเป็นเวลานานแล้ว แต่การที่จะทำให้การใช้เฮ็คประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวได้ตั้นนั้นก็โดยที่รัฐกำหนดมาตรการอย่างหนึ่งขึ้นมา นั่นก็คือการที่รัฐกำหนดโทษทางอาญาในความผิดอันเกิดจากการใช้เฮ็คขึ้น

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีนิยมและสนับสนุนให้ใช้เฮ็คชำระหนี้กันในวงการธุรกิจมาช้านานแล้วเช่นกัน รัฐจึงได้กำหนดมาตรการที่จะให้ความคุ้มครองป้องกันความเสียหายในการใช้เฮ็คไว้ด้วย โดยเห็นว่ามีความจำเป็นต้องมีมาตรการทางกฎหมายซึ่งบัญญัติความรับผิดทางอาญาของผู้ออกเฮ็คเพิ่มขึ้นเป็นอีกส่วนหนึ่งต่างหากจากทางแพ่ง ซึ่งจะสามารถช่วยส่งเสริมให้การใช้เฮ็คดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้พระราชบัญญัติ

ว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เชื้อ พ.ศ. 2497 ซึ่งได้ตราขึ้นและประกาศบังคับใช้

ในฉบับปรากฏว่าการใช้เชื้อฯระหนึ่งยังไม่ได้รับประโยชน์ลุ่มดังที่มุ่งหมาย ด้วยเหตุที่ว่ามีการนำเชื้อไปใช้ในทางที่คลาดเคลื่อนจากวัตถุประสงค์ที่กฎหมายกำหนดไว้ เป็นต้นว่าผู้ออกเชื้อได้อาศัยช่องว่างของกฎหมายหรือช่องว่างอันเป็นประโยชน์จากแนววินิจฉัยของศาลฎีกา ออกเชื้อโดยวิธีการต่าง ๆ หลีกเลี่ยงมิให้ตนเองต้องมีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เชื้อฯนี้และในขณะเดียวกันผู้ทรงเชื้อก็อาศัยมาตรการลงโทษทางอาญาที่บัญญัติไว้บังคับบังคับผู้ออกเชื้อจนเกินขอบเขตอันสมควรตามกฎหมาย ทำให้การใช้เชื้อประสบปัญหาต่าง ๆ ปรากฏว่ามีเชื้อถูกธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงินและมีการนำคดีขึ้นฟ้องร้องต่อศาลเป็นจำนวนมาก

ด้วยเหตุนี้วิทยานิพนธ์นี้จึงจัดทำขึ้นเพื่อมุ่งศึกษาและอธิบายปัญหากฎหมายต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เชื้อ พ.ศ. 2497 ทั้งในทางทฤษฎีและปฏิบัติ ทั้งนี้โดยยึดตามแนวทางผลแห่งคำพิพากษาของศาลฎีกาและแนวความคิดนักนิติศาสตร์ เป็นสำคัญ

นอกจากนี้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ยังเสนอแนะแนวทางความคิดเห็นเพื่อปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เชื้อ พ.ศ. 2497 ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุถึง วัตถุประสงค์อันแท้จริงของพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว ในอันที่จะให้เกิดความคุ้มครองสิทธิของบุคคลที่เข้ามา เกี่ยวข้องกับการใช้เชื้อได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title: Criminal offence Relating to the Use of Cheque
Name: Mr. Thagerngsak Kumsura
Thesis Advisor: Professor Paisarl Koomalayavisai
Co-Advisor: Associate Professor Pitoon Wongsomboon
Department: Law
Academic Year: 1982

ABSTRACT

One reason for progress and stability of a country is its economic development. Moreover, a country will only really progress in an economic sense if there is an increase of trade and industry. "Cheques" are one means which has been devised as a substitute for cash payment for debts. Payment of debts by cheques can take place easily and safely. In turn, this encourages business and trade to expand and become more flexible.

Therefore, in various countries which enjoy economic progress, the use of cheques has been popular and widespread for a long time as a means of paying debts. However, success of the use of cheques pursuant to the objective mentioned has been due to state supervision, in particular measures taken against misuse of cheques in criminal law.

Thailand is a country which has, for a long time, favoured the payment of debts by cheques and encouraged it in the business

circle. The state has established measures for preventing damage due to misuse of cheques on the grounds that there must be legal measures laying down criminal liability for those issuing cheques, quite apart from civil law liability. This is, therefore, a way of encouraging use of cheques as to be reliable, efficient, speedy and beneficial to the people and enterprises concerned. For this reason, the Act promulgating liability for misuse of cheques was passed in B.E. 2497 and has since been in force.

At present, it is evident that the use of cheques to pay debts does not seem to be as beneficial as originally envisaged, because these have been uses of cheques diverging from the original intentions concretised by law, e.g. Those issuing cheques have relied upon lacunae in the law or useful loopholes interent in the decisions of the Supreme Court so as to exempt themselves from liability foreseen by the act promulgating liability for misuse of cheques. Sinuously, payees of cheques have involved certain legal measures in criminal law to punish those issuing cheques to an unreasonable extent. Therefore, the use of cheques has given rise to many difficulties. Banks have often refused to pay the money due on cheques and there have been court cases in many instances.

For these reasons, this thesis intends to study and explain the legal problems arising from the Act promulgating liability for misuse of cheques B.E. 2497 in theory and in practice special

attentions will be paid to the repercussions of the Supreme Court decisions and ideas of other lawyers.

Moreover, this thesis will recommend ideas for rectifying, improving and developing the provisions of the Act promulgating liability for misuse of Cheques B.E. 2497 so as to attain the real aim of this Act and thereby protect the rights of people concerned with the use of cheques with greater success.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ คำสั่งตราจารย์ ไพศาล ฤมาลัยวิสัย
ผู้อำนวยการฝ่ายกฎหมาย ธนาคารแห่งประเทศไทย และ รองคำสั่งตราจารย์ ไพฑูรย์
คงสมบูรณ์ อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งได้
กรุณาให้คำแนะนำชี้แจง และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในวิทยานิพนธ์นี้ด้วยดีตลอดมา

ผู้เขียนขอขอบพระคุณอย่างสูงต่อ คำสั่งตราจารย์ ลิตต์ ดิงศ์พิชัย คำสั่งตราจารย์
โกเมน ภัทรภิรมย์ พล.ต.ต. ล่ง่า ดวงธัมพร ผู้ช่วยคำสั่งตราจารย์ จุฑา กุลบุศย์ และ
นักนิติศาสตร์ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่เป็นผู้ก่อกำเนิดสรรเสริญ เอกสารและแนวความคิดเห็นต่าง ๆ
ในทางกฎหมายซึ่งผู้เขียนได้ใช้เป็นประโยชน์ในการค้นคว้า ศึกษาวิจัย เพื่อทำวิทยานิพนธ์นี้

นอกจากนี้ผู้เขียนขอขอบพระคุณ สุทธิระชัย มาลาศรี น.บ., M.P.A. นิติกร กอง
อัตรากำลังและส่งเสริมสมรรถภาพ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย และ คุณนิเวศ
พันธุ์เสรีวารกุล น.บ., น.บ.ท., LL.M. ทนายความ นิตรแท้ผู้ช่วยเหลือจัดหา แนะนำ
การแปลตำรา เอกสารกฎหมายต่างประเทศ

อนึ่ง ผู้เขียนขอขอบคุณธนาคารกสิกรไทย จำกัด ที่มีส่วนให้ทุนอุดหนุนในการทำ
วิทยานิพนธ์นี้ และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ห้องสมุดสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ห้องสมุดกรม
อัยการ ห้องสมุดคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และห้องสมุดคณะนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการจัดหาหนังสือตำรา เอกสารในการทำ
วิทยานิพนธ์นี้อย่างดียิ่งตลอดมา .

นายเอกกิจศักดิ์ ศำสุระ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	๔
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๘
กิตติกรรมประกาศ	๘
บทที่ 1 บทนำ	1
ข้อความทั่วไป	1
ประวัติความเป็นมาของ เอ็ค	2
วิเคราะห์ศัพท์	3
รายการของ เอ็ค	5
ประเภทของ เอ็ค	25
ประโยชน์ของ เอ็ค	30
บทที่ 2 ลักษณะความผิดทางอาญาตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้ เอ็ค พ.ศ. 2497	31
บทบัญญัติแห่งความผิดโดยทั่วไป	31
องค์ประกอบแห่งการกระทำความผิด	44
- ออก เอ็ค โดยเจตนาไม่ใช้เงิน	45
- ออก เอ็ค โดยในขณะที่ออกไม่มีเงินอยู่ในบัญชีอันจะทำให้เงินได้	48
- ออก เอ็ค ให้ใช้เงินมีจำนวนสูงกว่าจำนวนเงินที่มีอยู่ในบัญชีอันจะทำให้เงินได้	50
- ออก เอ็ค แล้วถอนเงินออกจากบัญชี	56
- ห้ามธนาคารใช้เงินตาม เอ็ค โดยเจตนาทุจริต	58
โทษ	65

	การใช้กฎหมายอาญาในพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้	
	การใช้เช็ค	67
บทที่ 3	การดำเนินคดีอาญาตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการ	
	ใช้เช็ค พ.ศ. 2497	69
	บุคคลที่เกี่ยวข้อง	69
	- ผู้เสียหาย	69
	- ตำรวจ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุน	85
	ความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค	
	เป็นความผิดอันยอมความได้	101
	- การร้องทุกข์	103
	สอบสวน	119
	- หลักเกณฑ์และอำนาจสอบสวน	120
	- การสืบ	132
	- การควบคุมผู้ต้องหาระหว่างสอบสวน	135
	- การสิ้นสุดอำนาจสอบสวน	146
	การฟ้องคดี	154
	- คดีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการ	
	ใช้เช็ค ฟ้อง ณ ศาลใด	155
	- คุณสมบัติในการรับฟ้องคดีของศาล	170
	- แบบคำฟ้อง	173
	- คดีแพ่งเกี่ยวเนื่องคดีอาญา	207
	- การนำสืบ	210

- การควบคุมตัวจำเลยในระหว่างการพิจารณาของศาล	218
- อายุความฟ้องคดี	220
- สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับ	221
บทที่ 4 ปัญหาที่ควรพิจารณาอื่น ๆ อันเกี่ยวกับความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วย	
ความผิดอันเกิดจากการใช้เหี้ยม	232
ปัญหากฎหมายบางข้อเกี่ยวกับสิทธิในการอุทธรณ์และฎีกา	232
- อุทธรณ์	232
- ฎีกา	235
เหี้ยมกับความผิดฐานอื่น	242
บทที่ 5 สรุปการวิจัยและข้อเสนอแนะ	246
บรรณานุกรม	264
ภาคผนวก ก. กฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับเหี้ยม	269
ข. ตัวอย่างคำฟ้อง	296
ประวัติผู้เขียน	313

คำนำ

"เช็ค" เป็นตราสารเปลี่ยนมือที่ใช้ชำระหนี้แทนเงินสด ในการชำระหนี้ด้วยเช็ค นั้น มีผู้กล่าวว่าหากเช็คฉบับใดรับเงินตามเช็คไม่ได้ เช็คนั้นก็จะมีสภาพเหมือนเศษกระดาษแผ่นหนึ่งเท่านั้น

ในปัจจุบัณมีการดำเนินคดีในความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คเป็นจำนวนมาก ผู้เขียน ในฐานะที่เป็นทนายความและที่ปรึกษากฎหมายของบริษัท ได้รับทำคดีเกี่ยวกับความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คนี้อยู่เฟื่อง ๆ และต้องประสบปัญหาในการดำเนินคดีอยู่นานาประการ จึงเกิดแรงบันดาลใจให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง ความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค นี้ขึ้น วิทยานิพนธ์นี้ นอกจากจะได้พยายามศึกษาค้นคว้าวิจัยปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2497 อย่างกว้างขวางแล้ว ยังได้เสนอแนะแนวทางปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาพระราชบัญญัติฉบับนี้ให้ทันสมัยยิ่งขึ้นอีกด้วย จึงหวังว่า วิทยานิพนธ์นี้คงจะก่อให้เกิดประโยชน์บ้างตามสมควร

นายเถกิงศักดิ์ ศาส์ระ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำจูกัด

ถิ่นไทยในป่ากว้าง ห้างไกล
แสง วัฒนธรรมใด ล่องบ้าง
เห็นเทียบอยู่รำไร เล่มหนึ่ง
ครุฑนั้นแหละอาจสร้าง เล็กให้ ยี่ยาวลย
(ม.ล. ปิ่น มาลากุล)

แต่

พ่อ แม่ ครู และผู้มีอุปการะคุณต่อข้าพเจ้าทุกคน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย